

Aan de bron van de nucleaire keten (1992)

Sieth Delhaas

pelgrim voor 2½ maand, van Albuquerque tot de Nevada Test Site

Nieuwsbrief *Vrouwen voor vrede*, september 1992

In Europa ligt de angst voor kernenergie en -wapens meestal aan het einde van de keten: het afval en de exploderende bom. Bij menig inheems volk in Noord Amerika ligt de angst en de dood echter aan de bron van de keten: de delving van uranium. Voor de pelgrims van de European Peace Pilgrimage '92 (EPP) sprak Phillip Harrison Jr. uit Shirrock New Mexico, Navajo en voorzitter van het Uranium Radiation Victim's Committee.

In 1947 begonnen onder andere de Kerr Mc Gee Co. en de Radium Corp. Soc. in opdracht van het ministerie van Energie van de V.S. uraniummijnen te exploiteren in het Noorden van het Navajo-reservaat. Het erts was bestemd voor de aanmaak van kernbommen.

“De Navajo's die in deze mijn gingen werken wisten niets af van stralingsgevaar bij hun werk. Ze waren ongeschoold en niemand vond het nodig hen voor te lichten over de gevaarlijke positie waarin ze verkeerden. In de loop van de tijd kregen ze allemaal longkanker of andere ernstige afwijkingen. Intussen zijn er driehonderd mijnwerkers overleden.

Ons comité probeert financiële schadevergoeding te krijgen voor de nog in leven zijnde mijnwerkers en de weduwen van de overledenen. Wij willen bewijzen zien te vinden via ziekenhuizen en artsverklaringen, dat deze mensen door straling stierven en anderen ernstig ziek zijn”, aldus Harrison.

Na twintig jaar zwoegen met kleine beetjes geld, dat de Navajo's via de opbrengsten van sporttoernooien bij elkaar proberen te krijgen, is in oktober 1991 de “Compensation Act” betreffende de Navajo-mijnwerkers door de regering in Washington getekend. Intussen zijn er aan vier weduwen en mijnwerkers schadeclaims uitbetaald, terwijl het in feite om honderden gaat. Van de \$100.000 die per slachtoffer worden geëist, gaat tien procent naar de advocaten om deze ingewikkelde zaken voor de rechtbank te behartigen.

Nu er meer bekendheid komt over de gevolgen van straling door gewonnen of toegepast uranium, is het de Navajo's duidelijk geworden dat ook de vele kinderen die in die jaren vlak na de geboorte of in hun vroege jaren overleden of mismaakt werden

geboren, slachtoffers zijn van het werk van hun vaders. Het comité verwacht nog jaren bergen werk waarvoor geen fondsen beschikbaar zijn.

Toezegging

De pelgrims van de EPP'92 hebben toegezegd het verhaal van de Navajo mijnwerkers door te vertellen in Europa in het besef, dat Europese volken zich vijfenveertig jaar hebben laten 'beveiligen' door wapens waaraan de gezondheid en het leven van vele honderden Navajo's ten onder is gegaan.

Secretary Uranium Radiation Victim's Committee, P.O. box 1526, Shiprock, N.M. 81420.

